Norsk Kulturarv

Årsmelding 2013

BYEN KUNNSKAP OPPLEVINGAR MENNESKET KYSTEN INNLANDET INSPIRASJON IDENTITET

Foto: Mathias Øvsteng

VERN GJENNOM BRUK

«Den som ikke kjenner historien, er dømt til til å gjenta den»
– George Santayana

Årsmelding 2013

1. Bakgrunn

Stiftelsen Norsk Kulturarv (SNK) vart oppretta i 1993 av Oppland fylkeskommune og har 29 innskytarar av eigenkapital, hovudsakleg frå offentleg sektor. Norsk Kulturarv hadde ved utgangen av 2013 ca. 1500 enkeltmedlemmer og ca. 420 næringsmedlemmer. 131 bedrifter er pr. dags dato tildelt kvalitetsmerket Olavsrosa. Med gjennomføring frå 31.12.2012 er Norsk Kulturarv as lagt ned.

2. Visjon

Norsk Kulturarvs visjon er

Vern gjennom bruk

Utvikling av nye næringar gjennom bruk av kulturarvverdiar er ein vesentleg del av Norsk Kulturarvs arbeid. Norsk Kulturarv bidrar på denne måten til verdiskaping – Kulturminne som blir brukte aktivt, skapar tilhøyr og identitet.

Aktiv bruk er ein viktig premiss for ein levande og mangfaldig kulturarv.

Kulturarven er kjelde til livskvalitet gjennom gode opplevingar, samtidig som kulturarven gir grunnlag for næringsdrift. Inntekter som blir skapte, kan i neste omgang bli tilbakeført til vernearbeidet.

3. Formål

Norsk Kulturarv er ein interesseorganisasjon med formål å sikre kulturarven vår for komande generasjonar gjennom berekraftig bruk langs kysten, i innlandet og i bystrøk og er open for medlemskap for bedrifter, kommunar, fylkeskommunar, regionråd, organisasjonar eller enkeltmedlemmer.

Norsk Kulturarv skal etter punkt 2 i vedtektene:

- ivareta interessene til eigarar og brukarar av freda og verneverdige kulturminner
- arbeide for og delta aktivt i forsvarleg næringsutnytting av kulturarven
- gjennom økonomisk og fagleg bistand drive aktivt kulturminnevern med heile landet som arbeidsområde

Norsk Kulturarv arbeider med haldningsskapande verksemd, informasjon og formidlar verdiar som **inspirasjon**, **kunnskap** og **identitet**.

Norsk Kulturarv skal profilere seg gjennom aksjonar, prosjekt og spesielle produkt.

4. Styrets årsmelding for 2013

Stiftelsen Norsk Kulturarv sitt styre har i meldingsåret hatt 7 styremøte og behandla 66 saker.

Styret har i meldingsåret bestått av:

Til faste styremedlemmar

- Bjørn Ølander – leiar
- Ivar Odnes – nestleiar
- Ellen Nordstoga
- Arne Wikan
- Hanne Kristin Jakhelln
- Jarle Braut

Vara

- Mariann Isumhaugen – for Ivar Odnes
- Margun Pettersen
- Randi Bårtvedt

Tiltredande til styret:

- Erling Lae, Rådet
- Jens Peter Ringstad, Fagrådet
- Reidar Stangenes, tillitsvald

Kirsti Kolle Grøndahl vart valdinn i styret under årsmøtet i 2013, og starta sitt virke 01.01.14.

Andre tillitsvalde i Norsk Kulturarv:

Norsk Kulturarvs Råd

- Erling Lae, leiar, Tønsberg/Oslo
- Kari Marte Sjøvik, representerer Norges Bondelag
- Judith Musther, Ålesund
- Ole Serinus Trodahl, Sandnes
- Widar Salbuvik, Moss
- Bjørg Wallevik; Kristiansand

Norsk Kulturarvs Fagråd

- Jens Peter Ringstad – leiar
- Arne Brimi, Vågå
- Eir Ragna Grytli
- Arnstein Brekke

Valgkomité

- Ole Tvete Muriteigen – leiar
- Kirsti Indreeide
- Magnar Lussand

Stiftelsen er også morselskap med 100 % eigarskap i Senter for bygdekultur AS og 67 % av aksjane i

Handverksskolen AS. Studieforbundet kultur og tradisjon eig dei andre 33 % av aksjane i Handverksskolen AS

Styret mottar ikkje godtgjersle for styrevervet.

5. Administrasjonen

Administrasjonen i Norsk Kulturarv har kontor i Edvard Storms veg 4 i sentrum av Vågåmo.

Ingrid Jogerud er nytilsett som organisasjonssjef, og Erik Lillebråten vart tilsett i stillinga etter Simen Bjørgen som direktør. Bjørgen starta som direktør i Kulturminnefondet frå 01.11.13.

Ved årsskiftet bestod administrasjonen av følgjande:

- Erik Lillebråten
  Direktør
- Reidar Stangenes
  Administrasjonssjef
- Mathias Øvsteng
  Redaktør for magasinet «Kulturarven»
- Ingrid Jogerud
  Organisasjonssjef
- Tor Valdvik
  Kommunikasjonssjef/
  Leiar Norsk Smaksskule

Dette representerer 4,6 årsverk.

6. Årsmøtet 2013

Norsk Kulturarv sitt fagseminar og årsmøte vart halde på Olavsrosestaden Quality Hotel 33 i Oslo 13. og 14. juni 2013.

Årsmøtet var ope for alle samarbeidskommunar, enkelt-, bedrifts- og næringsmedlemmer.

Årsmøtet markerte Norsk Kulturarvs 20 års jubileum.

Programmet hadde blant anna foredrag av miljøvernminister Bård Vegar Solhjell, riksantikvar Jørn Holme og Oslos ordfører Fabian Stang.

7. Økonomi

Styret meiner at den framlagde resultatrekneskapen og balansen med tilhøyrande noter gir tilfredsstillande informasjon om drifta i Stiftelsen Norsk Kulturarv pr. 31.12.2013.

Årsrekneskapen er sett opp under føresetnad av at det er grunnlag for framleis drift.

Rekneskapen for 2013 syner positivt driftsresultat for Stiftelsen Norsk Kulturarv på kr 541 078,-. Årets overskott vart på kr 2 181 406,-.

Sum bunden eigenkapital (stiftelseskapital og innskoten, registrert stiftelseskapital) er på kr 1 550 000,-.

Det meste av inntektene er prosjektstøtte og ulike kontingentar. Det må arbeidast intensivt for å få påreknelege rammer frå det offentlege og inngå nye, langsiktige samarbeidsavtaler med kommunar og private selskap.

Grunnstøtte over Statsbudsjettet var på kr 398 000,- i 2012 og kr 708 000,- i 2013. For 2014 syner Statsbudsjettets kap. 1400 post 70 ei grunnstøtte til Norsk Kulturarv på kr 1 083 000,-.

8. Likestilling, sjukefråvær og arbeidsmiljø

Stiftelsen legg vekt på at kvinner og menn blir gitt like moglegheiter i administrasjon og styre. Styret består av 2 kvinner og 4 menn, administrasjonen av 1 kvinne og 4 menn.

Arbeidsmiljøet og trivselen på arbeidsplassen er god. Ein arbeidstakar var i periodar 40–60 % sjukmeld fram til 01.09.13 på grunn av operasjonar. Dette skuldast altså ikkje forhold på arbeidsplassen.

Verksemda ureinar ikkje det ytre miljøet.

9. Styret si vurdering for det vidare arbeidet

Styret vedtok hausten 2013 ein ny strategiplan for Norsk Kulturarv.

Norsk Kulturarv skal sikre vår kulturarv for komande generasjonar og ivareta interessene til eigarar og brukarar av freda og verneverdige kulturminne. Norge har ein stor ressurs i vår bygningsarv. Vi kan likevel ikkje makte å ta vare på og vidareutvikle kulturarven utan at den er i aktiv bruk og får nye bruksmåtar, tilpassa vår tid.

Norsk Kulturarv skal framstå som ein profilert aktør i forvaltninga av aktivt miljø- og kulturvern. Norsk Kulturarv skal stå i fremste rekkje når det gjeld informasjon, haldningsskapande arbeid, rådgiving og deltaking i ulike forum der næringsutvikling basert på ulike kulturminne er tema.

For å vidareutvikle reiselivet i Norge er det viktig å ta vare på og å bruke kulturarven vår med norsk mat og norske mattradisjonar og vidareutvikle kulturlandskapet. Norsk Kulturarv har spelt ei aktiv rolle i samband med revisjonen av den nasjonale reiselivsstrategien.

Det må utviklast eit langt betre samarbeid mellom organisasjonane som arbeider for kulturarv, bygdeturisme og matkultur til beste for næringsutøvarar og samfunn.

Styret meiner det er godt grunnlag for vidare drift.

10. Utoverretta verksemd

Enkeltpersonar og lag/organisasjonar kan vera medlemmer i Stiftelsen Norsk Kulturarv. Magasinet KULTURARVEN kjem ut fire gonger årleg, og blir sendt til medlemmane.

Norsk Kulturarv har i meldingsåret forsøkt å nytte våre internettkanalar og magasinet Kulturarven til verving. Dette arbeidet blir intensivert blant anna med utgangspunkt i arbeidet med nye og oppdaterte sider på nettet.

«Rydd eit kulturminne»

Aksjonen er finansiert med kr 1 000 000,- frå Sparebankstiftelsen DNB og NOK 45 000,- frå Regionrådet i Nord-Gudbrandsdalen. Kr 100 000,- frå Riksantikvaren går til premiering av dei 10 beste prosjekta. 79 ulike skuler, lag og foreiningar er representerte. Ein del har fleire søknader/prosjekt.

Aksjonen pågår ennå på grunn av utsette frister, men er venta å bli avslutta hausten 2014.

«Ta eit tak»

Aksjonen frå 2012 er forsinka på grunn av utsette fristar og ekstra tildelingar.

Vi mottar framleis rapportar og gjennomfører utbetalingar. Vi ser for oss sluttrapport til samarbeidspartnarar i starten av 2014.

Det er planar om ny aksjon for 2014–15.

«Norsk Smaksskule»

Smaksskulen er ein aksjon retta mot barn i grunnskulen der vi ønskjer å inspirere til interesse for mat- og råvarekunnskap som ein del av identitet og kulturarv. Det blir viktig å lære barn til å setja pris på dei norske råvarene, dei naturlege smakane og den særnorske matkulturen.

Norsk Smaksskule starta opp piloten med kurs i august 2013. 24 deltakarar frå sju ulike fylke deltok. Dette var eit tredagars kurs, der det var ein dag med Arne Brimi, ein dag med Morten Schakenda og ein dag med smak- og ernæringsekspert frå NOFIMA, Einar Risvik. Eit grundig tilbakemeldingsskjema syner at deltakarane er nøgde eller svært nøgde med det dei fekk ut av kurset. Etter kurset har vi oppretta ei erfaringsdelingsgruppe på Facebook, der deltakarane deler erfaringar, idear og oppskrifter.

Målet er å køyre i gang for fullt frå hausten 2014, med fleire kurs og meir midlar til oppfølging. Vi er i samtaler med Sparebankstiftinga og Gjensidigestiftinga om prosjektstøtte for prosjektåret 2014–2015, og signala er positive.

Det nasjonale dugnadslaget for kulturarven

Det nasjonale dugnadslaget for kulturarven omfattar ved årsskiftet oppunder 100 kommunar. Avtala med kommunane omfattar profilering av ulike mindre ikkje-kommersielle kulturminne i kommunane, undervisningsopplegg for grunnskulen og prioritert deltaking i samband med Norsk Kulturarvs aksjonar.

Informasjon

Magasinet KULTURARVEN, www.kulturarv.no, www.olavsrosa.no, samarbeidet med NAF og Nasjonal Turistveg, og aktivitet i sosiale medium er sentrale kanalar for basisinformasjon om organisasjonen. KULTURARVEN kjem ut med fire nummer i året. I tillegg til distribusjonen blant medlemmer og næringsmedlemmer går KULTURARVEN til ulike politiske miljø både nasjonalt og regionalt, til kommunar med samarbeidsavtale og andre stader der folk ferdast, f.eks. i bibliotek og resepsjonar av forskjellig slag.

Det nasjonale kvalitetsmerket Olavsrosa

I 2013 er følgjande tildelt Olavsrosa:

- Dåpstradisjon (vedtak 2012)
- Basecamp Spitsbergen, Isfjord Radio (vedtak 2012)
- DS Bjoren (vedtak 2012)
- Bøndenes Hus Oslo
- Glittersjå Fjellgård (vedtak 2012)
- Kongsfjord Landhandel & Cafe (vedtak 2012)
- Trehusbyen Levanger

I 2013 har styret vedtatt å tildele Olavsrosa til:

- Herangtunet
- Norsk Hestavlsseter ved Norsk Hestesenter
- Nutheim Gjestgiveri
- Else «Sprossa» Rønnevig

Desse utdelingane har ikkje skjedd ennå.

Norsk Kulturarvs ærespris

Æresprisen går til enkeltpersonar eller grupper, lag og organisasjonar som har vist evne og vilje til å yte særleg aktiv innsats for den norske kulturarven.

Norsk Kulturarvs ærespris for 2013 vart tildelt den velkjende NRK-profilen **Oddgeir Bruaset** for programserien «Der ingen skulle tru at nokon kunne bu».

Tidlegare er den nasjonale ærespris tildelt:

- 2007: Nasjonale Turistveger
- 2008: Harald Grytten, Møre og Romsdal
- 2009: Engøyholmen kystkultursenter, Rogaland
- 2010: Storfjordens Venner, Møre og Romsdal
- 2011: Astri Riddervold, Nordland
- 2012: Jon Ole Andersen, Finnmark

Norsk Kulturarvs gullnål

Birger Brandtzæg vart tildelt Norsk Kulturarvs gullnål i samband med festmiddagen på årsmøtet 13.juni 2013. Grunngivinga for dette er at Brandtzæg er ein svært aktiv ambassadør for vårt arbeid med utgangspunkt i Abelvær og sin aktivitet i Nordland. Han har på eige, frivillig initiativ skaffa fleire nye samarbeidskommunar, personlege medlemmer og ei rekkje næringsmedlemmer.

Gullnåla er tidlegare tildelt Christian Sulheim, Martin Vik, Inger-Lise Gjørv, Rune Øygard,

Jens Peter Ringstad, Magnar Lussand og Inger-Lise Skarstein.

Den nasjonale kulturlandskapsprisen
Norsk Kulturarv har tatt initiativ til Den nasjonale kulturlandskapsprisen, som blir delt ut årleg i samarbeid med Landbruks- og matdepartementet og Statens landbruksforvaltning for å stimulere til vidareutvikling av kulturlandskapet.

Prisen er tidlegare tildelt:
- 2007: Hjartdal kommune og ordførar Olav Tho, Telemark
- 2008: Herand Bygdelag i Jondal kommune i Hordaland
- 2009: Nordherad-prosjektet i Vågå kommune i Oppland
- 2010: Vegaøyans Venner, Vega kommune i Nordland
- 2011: Maridalens Venner i Oslo
- 2012: Historiske hager ved Marianne Olssøn og Ingeborg Sørheim,
- Ringsaker kommune i Hedmark
- 2013: Hauan Gard, Re kommune i Vestfold

Juryen for 2013 var følgjande:
- Juryleiar statsråd Trygve Slagsvold Wedum
- Fylkesmann Lars Sponheim
- Fylkesmann Kirsti Kolle Grøndahl
- Jørn Rolfsen, Statens landbruksforvaltning (SLF)
- Nils T. Bjørke, Norges Bondelag
- Merete Furuberg, Norsk bonde- og småbrukarlag
- Turid Øhrn med Ivar Odnes med som varamedlem, Norsk Kulturarv

Det vart halde eitt møte i juryen, leda av Statssekretær Harald Buttedal på vegner av statsråden.

Medieomtale
Det har vore arbeidd systematisk med kontakt mot pressa. Dette har ført til oppslag i nasjonale, regionale og lokale medium. Dekninga av overrekking av kvalitetsmerket Olavsrosa har vore svært god. Utdelinga av Den nasjonale Kulturlandskapsprisen og Æresprisen ga også god pressedekning.

Representasjon og møte
Norsk Kulturarv har i løpet av meldingsåret deltatt i ei rekkje møte med offentlege og private verksemder. Blant anna har vi vore på høyringar i samband med statsbudsjettet for 2014 i
- kyrkje-, utdannings- og forskingskomiteen
- energi- og miljøkomiteen
- næringskomiteen
- kommunal- og forvaltningskomiteen

Det har elles vore diverse kontaktmøte med stortingspolitikarar og representantar for andre sentrale styremakter.

Kontaktmøte med ei rekkje instansar og samarbeidspartnarar, slik som Norges Kulturvernforbund, Norsk Kulturminnefond, Riksantikvaren, Senter for Bygdekultur, Handverksskolen Hjerleid og andre.

5. Revisjon
BDO AS vart vald som revisor på årsmøtet i 2013.
Ansvarleg er statsautorisert revisor Rune Pettersen, Lillehammer.

Styret vil takke alle gode støttespelarar som har bidratt til arbeidet i meldingsåret.

Styret takkar også administrasjon for godt arbeid i 2013.

Vågå, 15. mars 2014

Bjørn Ølander
leiar

Ivar Odnes
nestleiar

Arne Wikan
styremedlem

Kirsti Kolle Grøndahl
styremedlem

Hanne Kristin Jakhella
styremedlem

Ellen B. Nordstoga
styremedlem

Jarle Braut
styremedlem

Erik Lillebråten
direktør

Aktivitetar i Stiftelsen Norsk Kulturarv

«Ta eit tak»

Aksjonen frå 2012 er forsinka på grunn av utsette fristar og ekstra tildelingar. Norsk Kulturarv opplevde i denne aksjonen ei stor auke i talet på antal søknader til aksjonen. På bakgrunn av dette firedobla Stiftelsen UNI bevilginga til aksjon 2012 slik at det vart totalt kr 2 500 000 til fordeling. Talet på søknader vart nestentredobla i forhold til tidlegare aksjonar. Da søknadsfristen var ute, var det innkome totalt 251 søknader om midlar til vedlikehald, reparasonr og maling av bygningar. Søknadane kom frå heile landet. Med dei ekstra midlane frå UNI fekk vi høve til å innvilge heile 141 søknader i denne aksjonen. Dette er 9. gong «Ta eit tak» blir gjennomford, aksonen som til saman har redda rundt 3000 bygningar. Søknadene er i hovudsak kome inn elektronisk, og Norsk Kulturarv legg stor vekt på at søknadane skal være utforma på ein brukarvennleg måte.

I år jobbar norsk kulturarv med nye nettsider, og eit av hovedmåla er å forenkle prosessen med søking og rapportering for alle våre aksjonar. Vi har og som mål å kunne presentere resultata av aksjonane våre elektronisk på våre nettsider slik at det beundringsverdige arbeidet som blir lagt ned for vår felles arv kan bli synlege for offentlegheita.

Utskifting av stokker på gamal Drengstugu og gamalt våningshus.

Nytt tak på gamalt fjøs

Vi mottar framleis rapportar og gjennomfører utbetalingar. Vi ser for oss sluttrapport til samarbeidspartnarar i løpet av våren 2014.

Det er planar om ny aksjon for 2014–15, og vi har liggande inne søknad om finansiering hjå Stiftelsen UNI.

«Rydd eit kulturminne»

Aksjonen «Rydd eit kulturminne 2013/14» er finansiert med kr 1 000 000,- frå Sparebankstiftelsen DNB og NOK 45 000,- frå Regionrådet i Nord-Gudbrandsdalen. Kr 100 000,- frå Riksantikvaren går til premiering av dei 10 beste prosjekta.

Pågåande akson vart annonsert i to omgangar grunna overskot av midlar etter opprinneleg søknadsfrist hausten 2013. Ekstrautlysinga vart annonsert i desember 2013 per e-post til alle skoler i Norge som ikkje allereie deltok. Totalt deltek 81 ulike skuler, lag og foreiningar frå heile landet. Ein del har fleire søknader/prosjekt så totalt er det 135 prosjekt som er med.

Aksjonen avsluttast etter opprinneleg kjøreplan til sumaren 2014 og sluttrapport til samarbeidspartnarar kjem hausten 2014.

Nyrydda og merka kulturstig

Drenering av kulturstig

Vi planlegg å lyse ut ny aksjon i løpet av 2014.

Medlemsarbeidet

Enkeltpersonar og lag/organisasjonar kan være medlem i Stiftelsen Norsk Kulturarv. Magasinet KULTURARVEN kjem ut fire gongar årleg, og blir sendt til medlemmane. Medlemmane får og rabatt på varer frå Norsk Kulturarv.

Talet på betalande enkeltmedlemmer i 2013 var 1474. Norsk kulturarv har i meldingsåret førsøkt å nytte våre kanalar gjennom internett, samt magasinet Kulturarven ti verving. Talet på personleg medlemmar går litt ned frå år til år. Det er ulike grunnar til dette. Talet på Næringsmedlemmar og samarbeidskommunar aukar.

Erik Lillebråten

Ny direktør i Norsk Kulturarv

- Eg gler meg til å selja inn ideane Norsk Kulturarv står for, og er svært positiv til samarbeid med alle som har interesse av praktisk kulturvern.

Slik svarar nytilsett direktør i Norsk Kulturarv Erik Lillebråten (47) på spørsmålet om kva han tenkjer om rolla som ansvarleg for å selja inn det praktiske kulturminnevernet til publikum, anten det dreiar seg om individuelle medlemmer, bedrifter, organisasjonar eller politikarar. Dette er ei oppgåve han sjølv meiner er ein sentral del av arbeidet han skal utføre for organisasjonen.

– Eg har god ballast gjennom erfaring frå fleire sider ved kultur og samfunn. Som 47-åring føler eg at eg i grunnen er i ein lugum alder for oppgåva som direktør i Norsk Kulturarv, seier Lillebråten.

Erik Lillebråten er høgskulekandidat i hotelladministrasjon frå Hotellhøgskolen i Stavanger (1993), der han blant anna fekk stipend for den beste oppgåva i faget prosjektadministrasjon. Før det tok han utdanning som kokk, først gjennom grunnkurs i vidaregåande skule og deretter påbygging på Trondheim kokk- og stuertskole (1988). Som elev på samfunnsfagleg line i den vidaregåande skulen hadde han eit års utvekslingsopphald i North Carolina i USA (1983–84). Yrkespraksisen har Lillebråten bl.a. som sals- og marknadssjef på fleire Norlandia-hotell og Choice Hotels Scandinavia. Han har elles arbeidd ein lengre periode ved Grotli Høyfjellshotell og fleire andre hotell, som lærarvikar.

Norsk Kulturarv bidrar til kulturarvinformasjon til 520 000 nordmenn!

Den nye Veiboka er en god grunn til å bli medlem i NAF. Den bekrefter statusen til kvalitetsmerket Olavsrosa, og er et eksempel på at Norsk Kulturarv finner nye kanaler for å fremme den norske kulturarven!

Redaktør Per Roger Lauritzen fra NAF (til v.) og Reidar Stangenes fra Norsk Kulturarv med den nye Veiboka.

Den nye Veiboka fra NAF har mer informasjon om kulturminner enn noen tidligere utgivelser. Dette var da også noe av formålet for samarbeidet mellom NAF og Norsk Kulturarv.

Kunnskap om kulturarven er en av de viktigste forutsetningene for at kulturarven skal bli brukt, og informasjon er et viktig virkemiddel for økt kunnskap. Da NAF kom til oss med ønske om å profilere alle som hadde kvalitetsmerke Olavsrosa og hjelp til å framheve ett kulturminne i hver kommune, i den nye Veiboka, var svaret enkelt. Økt kunnskap og flere besøkende er i samsvar med vårt motto, Vern gjennom bruk. Veiboka har stort opplag, den har lang levetid og mange NAF-medlemmer tilhører den viktige gruppa "den veifarende sommerturist".

Både Olavsrosesteder og næringsmedlemmer, av Norsk Kulturarv, er valgt som kommunens viktigste kulturminne. Det samme er selvfølgelig flere attraksjon fra UNESCOs verdensarvsliste. Bryggen i Bergen, Urnes stavkyrkje i Luster og Struves meridianbue i Hammerfest, er eksempler fra den eksklusive listen. De fleste kommuner som har en stavkirke valgt kirka som sitt viktigste kulturminne. Men spennet er stort, helleristninger, fyr, bygdetun, industrihistoriske minnesmerker og gamle ferdselveier, for å nevne noe. Flere valgte et kulturminne som vil få økt verdi for reiseliv og næringsutvikling, nemlig en strekning av Nasjonale turistveger. Og husker du at riksgrensa mellom Sverige og unionen Danmark/Norge gikk over Midøya, Midsund kommune i Møre og Romsdal, fra 1658 til 1660?

Veiboka byr på mye informasjon

Den nye Veiboka er en god grunn til å bli medlem i NAF. Den bekrefter statusen til kvalitetsmerket Olavsrosa, og er et eksempel på at Norsk Kulturarv finner nye kanaler for å fremme den norske kulturarven!

Oddgeir Bruaset:

Norsk Kulturarvs ærespris 2013

NRK-medarbeidaren Oddgeir Bruaset er tildelt æresprisen for særprega og fengande formidling av spennande norsk kulturhistorie.

Tekst og foto: Mathias Øvsteng
mathias@kulturarv.no

I fjernsynsstudio etter prisutdelinga. Frå v. Grete Horntvedt, Hallstein Vemøy, Jens Peter Ringstad, Oddgeir Bruaset og Erik Lillebråten.

ÅLESUND: Ikkje minst er det NRK og fjernsynsserien «Der ingen skulle tru at nokon kunne bu» som dannar bakteppet for prisen. I over 70 program gjennom 11 år har Oddgeir Bruaset løfta fram menneske som har valt eit anna liv enn det vi elles vil kalle «vanleg». Serien har vist korleis livet til desse menneska er, og kva for tankar og haldningar dei har. Ofte er det folk som bur på vanskeleg tilgjengelege og kanskje veglause stader Bruaset har møtt. Så er da også serietittelen henta frå den kjende verselina i songen «Anne Knutsdotter». Enkeltprogramma har på det meste samla over 1,1 mill. sjåarar over heile landet. Den 11. runden hadde programma mellom 750 000 og 900 000 sjåarar kvar søndag, og var inne blant dei fem mest sette tv-programma kvar veke gjennom hausten. I tillegg til arbeidet i NRK har Bruaset utgitt ei rekkje bøker – om folk og lagnad i fjordlandskap, i vind og vêr.

Julelunsjen i NRK Møre og Romsdal 20. desember danna ramma rundt prisutdelinga, med hyggeleg samvære for venner og NRK-tilsette. Direktør Erik Lillebråten i Norsk Kulturarv sa det slik da han delte ut æresprisen med diplom til Oddgeir Bruaset: – Som programskapar har du i mange år laga unike portrett av interessante menneske og plassar i Norge. Det er først og fremst *menneska* med levd liv, draumar og idear som har vore kjernen i programma. Desse menneska bur i eit kulturlandskap og i hus som har vore tatt svært godt vare på som kulturminne. Programma har løfta fram menneske som har vigt livet til kulturminnevern og gjenoppbygging av forfalne hus og bygningsmiljø. Verdiane og haldningane som kjem fram i programma, passar svært godt med Norsk Kulturarvs motto «Vern gjennom bruk». Du har eit alvor, og syner stor respekt for menneska du portretterer.

– Eg har nå berre gjort jobben min, sa Bruaset da han takka for æresprisen. Han uttrykte ei spesiell glede over at det nettopp er Norsk Kulturarv som nå har tildelt han ein ærespris. Organisasjonen gjer eit verdifullt arbeid i vår omskiftelege tid, sa Bruaset – ei tid der vår eigen kulturarv treng eit vakent vern. – Norsk Kulturarv representerer eit ankerfeste i vår heimlege kultur utan å tapa dei mange påverknadene utanfrå av syne, sa han, og nemnde rotløyse og flyttestraumar som kjelder til tapt identitet i vår tid.

Leiar i fagrådet, Jens Peter Ringstad, gjorde greie for bakgrunn og kriterium for Norsk Kulturarvs ærespris, og la vekt på den særskilde kvaliteten Bruaset har når det gjeld å løfte fram kulturarven gjennom framifrå formidling, tilgjengeleggjering og aktualisering.

Oddgeir Bruaset kjenner seg privilegert som har fått arbeide med levande kulturarv gjennom fjernsynsserien «Der ingen skulle tru…»

Distriktsredaktør Hallstein Vemøy spelar på fleire «strenger» – her i aksjon på trompet som medlem av «Vigramastas Blæseensemble», husorkesteret til NRK Møre og Romsdal, med namn etter masta som i mange år sytte for at radioprogramma nådde ut til folket.

«Sakte-tv» er eitt av dei sentrale nyorda i året som er gått, og Bruaset er på sitt vis ein glimrande eksponent for dette, sa Ringstad. Han meinte også at NRK som medieaktør skal ha stor ære, som har gjeve Oddgeir Bruaset sjansen til å arbeide med dette stoffet – eit arbeid som har involvert mange i til dels hard fysisk innsats.

Distriktsredaktør Hallstein Vemøy kom i si helsing inn på ansvaret NRK har som medieaktør. Heile 88 % av oss er daglege brukarar av NRK – og det slett ikkje berre gjennom det tradisjonelle radio- eller fjernsynsapparatet. Nye medium og nye plattformer krev rask omstilling og tilpassing, og NRK må heile tida finne nye måtar å løyse oppgåvene sine på, sa Vemøy. På vegne av NRK Møre og Romsdal uttrykte han glede over at det nettopp er Oddgeir Bruaset som er tildelt Norsk Kulturarvs ærespris. Det er over 40 år sia Bruaset fekk eit engasjement i NRK, og den profilerte og kulturbevisste programskaparen, kåsøren og forfattaren blir nå pensjonist.

Tidlegare direktør i Norsk Kulturarv, Grete Horntvedt, var sentral aktør da tanken om æresprisen til Oddgeir Bruaset tok form for nokre år sia. Ho var til stades under den høgtidlege tildelinga, med blomster og velvalde ord som takk for ein triveleg julelunsj. Horntvedt takka NRK for at institusjonen har lagt til rette for programserien, og at NRK som kulturinstitusjon og kulturformidlar har personifisert dette ansvaret gjennom Oddgeir Bruaset.

Norsk Kulturarvs ærespris kan gjevast til enkeltpersonar, grupper, lag og organisasjonar som har vist evne og vilje til å yte aktiv innsats for å ta vare på, aktualisere, formidle eller gjera den norsk kulturarven tilgjengeleg.
Vinnarar av æresprisen:
2007: Nasjonale Turistveger
2008: Harald Grytten
2009: Engøyholmen kystkultursenter
2010: Storfjordens Venner
2011: Astri Riddervold
2012: Jon Ole Andersen
2013: Oddgeir Bruaset

Ny organisasjonssjef

Foto: Mathias Øvsteng

VÅGÅ: Ingrid Jogerud (26) er tilsett som organisasjonssjef i Norsk Kulturarv frå 1. oktober. Ho kjem frå Skjåk, og bur på Dombås. Ingrid har utdanning frå Høgskolen i Lillehammer, der ho har bachelor i organisasjon og leiing, og eitt års studium i økonomi.

Ho har tidlegare arbeidd som HMS-leiar i Lesja Innkjøpslag, som også omfattar Lesja Bilruter, Felleskjøpet og avdeling av Bygger'n. Ho har også vikariert som transportsjef i Lesja Bilruter.

Norsk Kulturarv:

Medlem i den internasjonale «Excellence Club»

– Stiftelsen Norsk Kulturarv har oppnådd så gode resultat at organisasjonen fortener medlemskap i den eksklusive internasjonale «Excellence Club».

European Heritage Association
in partnership with Europa Nostra
under special patronage of ICOM

The Best in Heritage

an international annual Conference,
held in the historic City of Dubrovnik
to celebrate the excellence of the most innovative,
inspirational and awarded projects
in the previous year in the field of museums,
heritage and conservation

awards this

CERTIFICATE

of membership in "Excellence Club" to

NORWEGIAN HERITAGE FOUNDATION
"IMPROVE A HERITAGE SITE"
(VAGA, NORWAY)

in appreciation of the invaluable contribution
to the proceedings of the 2013 Conference

Professor Tomislav Šola

Arch. John Sell, CBE

In Dubrovnik, Croatia, on the 21st September 2013

Foto: Domagoj Rezic

Simen Bjørgen frå Norsk Kulturarv mottar det synlege beviset på medlemskap i The Excellence Club. Frå v. visepresident i Europa Nostra Jon Sell, direktør i det europeiske kulturvernforbundet professor Tomislav Šola og styreleiar Willem de Vos i hovudorganisasjonen The Best in Heritage.

Gamlebyen i Dubrovnik. Foto: Domagoj Rezic

DUBROVNIK, KROATIA: Dette sa formannen i det europeiske kulturvernforbundet, professor Tomislav Šola, da Stiftelsen Norsk Kulturarv vart utnemnd til medlem i den eksklusive klubben under den internasjonale kulturvernkonferansen «The best in Heritage» i Dubrovnik, Kroatia 19.–21. september. Norsk Kulturarv var spesielt invitert til Dubrovnik for å dele sine erfaringar med eit interessert internasjonalt publikum. Det er 12. gongen denne konferansen blir arrangert, og direktør Simen Bjørgen representerte organisasjonen.

For å bli medlem i Europa Nostra sin Excellence Club må organisasjonen ha mottatt minst ein internasjonalt akseptert pris for einestående kvalitet på sitt arbeid. Stiftelsen Norsk Kulturarv mottok to slike prisar i 2012 – både EU-kommisjonen for opplæring og utdanning sin «Grand Prix Award», som første organisasjon i Noreg og Europa Nostra sin pris for opplæring, utdanning og bevisstgjering i kategori 4. Begge prisane vart tildelte for gjennomføring av aksjonen «Rydd eit kulturminne».

Den internasjonale juryen meiner resultata frå aksjonen til Norsk Kulturarv er overveldande som føredøme også internasjonalt på korleis slike praktisk-pedagogiske tiltak er gode motivasjonstiltak i levande kulturminnevern.

Direktør Simen Bjørgen presenterte arbeidet til Norsk Kulturarv på konferansen i Dubrovnik, der representantar frå over 30 land deltok. Elles var det presentasjon av ei rekkje av dei beste kulturarvprosjekta frå Kina, Japan, Estland, Russland, England, Irland, Nederland, Tyskland, Australia, Egypt, USA og Danmark.

Oppbygging av eit internasjonalt nettverk med prisvinnande initiativ er eit viktig satsingsområde for den europeiske kulturvernorganisasjonen Europa Nostra. Det kan skje at Norsk Kulturarv blir med i dette nettverket.

Simen Bjørgen mellom to av dei andre paneldeltakarane. Foto: Domagoj Rezic

«The Best in Heritage» held til i eksklusivt miljø. Arrangementet føregjekk i den gamle teatersalen i gamlebyen. Foto: Domagoj Rezic

Norsk Smaksskule

Norsk Smaksskule starta som eit pilotprosjekt med kurs for 24 lærarar i barnehage og skule frå starten av august '13. Formålet med aksjonen var å setja fokus på og byggje bevisstheit omkring rikdommen av smakar. Visjonen om å gjeva barn flest moglege ekte smaksreferansar er noko Arne Brimi har brunne for lenge. Å, i tillegg til å bli kjend med dei ulike grunnsmakane, verta kjend med smakar frå eige lokalmiljø byggjer tilhøyre og bevisstheit omkring eigen identitet. Norsk Kulturarv ynskjer gjennom arbeidet med Norsk Smaksskule å styrke den lokale tilhøyra hjå barn og unge over heile landet.

Institusjonane som deltok hadde stor geografisk spreidning, frå Alta i sør til Sandnes i nord, og i alt åtte fylker var representert. Gjennom skuleåret 2013/14 har det vore arbeidd godt og målretta med Norsk Smaksskule over heile landet. Smaksskulen har også bidrege med eit kapittel til Senter for immateriell Kulturarv si utgjeving «Leve Kulturarven».

Påmeldingsskjema ligg ute på

www.kulturarv.no

Olavsroser 2013

I 2013 har styret vedtatt å tildele Olavsrosa til:

- Herangtunet
- Norsk Hestavlsseter ved Norsk Hestesenter
- Nutheim Gjestgiveri
- Else «Sprossa» Rønnevig

Desse utdelingane har ikkje skjedd ennå.

Resultatregnskap 2013

DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER	Note	2013	2012
DRIFTSINNTEKTER			
Medlemskontingenter		2 957 170	2 523 170
Inntekter fra samarbeidsavtaler med sponsorer	6	225 000	25 000
Prosjekttilskudd	12	2 515 220	947 780
Andre tilskudd/refusjoner	13	1 295 344	1 042 015
Diverse salgsinntekter og honorarer mv.		329 219	460 346
Sum driftsinntekter		**7 321 953**	**4 998 312**
DRIFTSKOSTNADER			
Varekostnad		59 526	32 349
Lønninger og sosiale kostnader	2	2 583 567	2 303 244
Ordinære avskrivninger	8	6 424	7 000
Kontorrekvisita,telefon og porto		153 152	112 858
Konsulentbistand,revisjon mv.	2	326 920	392 646
Bilgodtgjørelse,reise- og diettkostnader		403 127	390 553
Markedsførings- og utviklingskostnader		46 521	9 830
Kostnader vedrørende aksjoner		1 689 000	413 003
Kostnader vedrørende prosjekter		495 375	244 985
Produksjon og distribusjon av "Kulturarven"		524 589	406 379
Administrasjonskostnader		365 147	315 748
Leie, lisenser datasystemer		102 672	81 997
Tap på fordringer	7	24 853	294
Sum driftskostnader		**6 780 875**	**4 710 885**
DRIFTSRESULTAT		**541 078**	**287 427**
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Renteinntekter		92 292	93 799
Andre finansinntekter	10	1 548 581	794
Andre rente- og finanskostnader		-546	-338
NETTO FINANSINNTEKTER		**1 640 328**	**94 300**
ORDINÆRT RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		**2 181 406**	**381 727**
Skattekostnad på ordinært resultat		**0**	**0**
ÅRETS OVERSKUDD		**2 181 406**	**381 727**
Opplysninger om:			
Overført til annen egenkapital		2 181 406	381 727
Sum disponert		**2 181 406**	**381 727**

Norsk Kulturarv

Balanse pr. 31.12.2013

EIENDELER	Note	2013	2012
Anleggsmidler			
Inventar og utstyr	8	133 944	0
Aksjer i Handverksskolen AS	3	110 000	110 000
Aksjer i Senter for Bygdekultur AS	3	549 000	549 000
Aksjer i Kulturlandskapssenteret i Telemark AS		5 000	5 000
Sum anleggsmidler		**797 944**	**664 000**
Omløpsmidler			
Varebeholdning		62 356	46 732
Kundefordringer	7, 11	694 318	627 499
Andre kortsiktige fordringer	9	130 705	135 151
Kontanter og bankinnskudd	4	5 287 407	4 469 862
Sum omløpsmidler		**6 174 785**	**5 279 243**
SUM EIENDELER		**6 972 729**	**5 943 243**

EGENKAPITAL OG GJELD	Note	2013	2012
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Stiftelseskapital	14	200 000	200 000
Innskutt, registrert stiftelseskapital	5, 14	1 350 000	1 350 000
Sum bunden egenkapital		**1 550 000**	**1 550 000**
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	14	3 410 843	1 229 437
Sum egenkapital og fondsmidler		**3 410 843**	**1 229 437**
SUM EGENKAPITAL		**4 960 843**	**2 779 437**
GJELD			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		342 886	200 274
Skyldig skattetrekk		141 563	89 195
Skyldig arbeidsgiveravgift		40 851	18 632
Påløpne feriepenger		189 574	249 725
Ikke utbetalte midler "Rydd et kulturminne"		301 000	10 000
Periodiserte midler Norsk Smaksskole		344 000	420 220
Forskuddsbetalte medlemskontingenter		652 012	603 340
Annen kortsiktig gjeld		0	1 572 421
Sum kortsiktig gjeld		**2 011 887**	**3 163 807**
SUM GJELD		**2 011 887**	**3 163 807**
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		**6 972 729**	**5 943 243**

Norsk Kulturarv

Noter

Note 1: Regnskapsprinsipper

Tallene for 2012 er omarbeidet og slått sammen for Stiftelsen Norsk Kulturarv og Norsk Kulturarv AS for å gi et riktigere sammenligningsgrunnlag for 2013.
Norsk Kulturarv AS ble i 2013 avviklet og all aktivitet lagt inn Stiftelsen Norsk Kulturarv fra 01.01.2013.

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.
Driftsinntekter: Salg av varer inntektsføres på leveringstidspunktet.
Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres.
Aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper er oppført til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.
Varige driftsmidler avskrives lineært over forventet økonomisk levetid. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader. Gevinst eller tap ved avgang av driftsmidler føres under henholdsvis driftsinntekter og driftskostnader.

Note 2: Ansatte, godtgjørelse mv.

Lønnskostnader mv.	2013	2012
Lønninger	2.086.840	1.696.983
Arbeidsgiveravgift	153.592	143.803
Pensjonskostnader	339.979	462.039
Annen personalkostnad	3.156	419
Sum lønnskostnader mv.	2.583.567	2.303.244

Stiftelsen har i 2013 sysselsatt 4,5 årsverk.

Godtgjørelser daglig leder

Daglig leder 01.01.13-15.10.13:	
Lønn	717.891
Daglig leder 15.10.13-31.12.13:	
Lønn	135.417

Selskapet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapet har pensjonsordning som tilfredsstiller kravene etter denne loven.

Revisor:

Kostnadsført honorar for lovpålagt revisjon og annen bistand i 2013 utgjør kr 90.901,-.
Beløpet er oppgitt med forholdsmessig fradrag for mva.

Note 3: Aksjer

Selskapets navn	Antall aksjer	Eierandel
Senter for Bygdekultur AS	549	100 %
Håndverksskolen AS	10	67 %

Note 4: Bundne midler

I posten "Kontanter og bankinnskudd" inngår et beløp på kr 146.756,61 som er sperret som sikkerhet for inntrukne skattetrekksmidler. Trekkansvaret utgjør kr 141.563.

Note 5: Innskutt, registrert stiftelseskapital

Innskutt, registrert kapital er fordelt på i alt 27 medstiftere med et kapitalinnskudd på kr 50.000,- hver.

Note 6: Samarbeidsavtaler

Pr 31.12.2013 har Stiftelsen Norsk Kulturarv følgende samarbeidsavtaler som har tilført Stiftelsen midler i 2013:

Avtalepart	Varighet	Økonomisk ramme 2013	Samlet beløp
Opplysningsvesenets Fond	2013	25.000	25.000
OBOS	2013	150.000	150.000
Hadeland Regionråd	2013	50.000	50.000

Note 7: Avsetning tap på fordringer, korrigert utfakturering

Avsetning til tap på fordringer beholdes på kr 40.000 som det var i 2012. Det er i tillegg ført tilbake kr 253.554 i utfakturerte beløp som anses som ikke sannsynlig å få inn.

Note 8: Inventar og utstyr

Det vises til vedlagte avskrivnigsoversikt.

Note 9: Andre kortsiktige fordringer

Beløpet gjelder i hovedsak til gode merverdiavgift.

Note 10: Andre finansinntekter

Stiftelsen Norsk Kulturarv sitt datterselskap Norsk Kulturarv AS ble i løpet av 2013 avviklet. Likvidiasjonsutbytte fra denne avviklingen utgjør kr 1.548.463,98 og er inntektsført mot andre finansinntekter.

Note 11: Kundefordringer

Beløpet gjelder i hovedsak utfakturerte medlemskontingenter for 2014.

Note 12: Prosjekttilskudd

	2013	2012
Tilskudd Kulturlandskapsprisen	90 000,00	90 000,00
Tilskudd Ta et tak	1 545 000,00	370 000,00
Tilskudd "Rydd et kulturminne"	224 000,00	273 000,00
Tilskudd Norsk Smaksskole	656 220,00	214 780,00
sum	2 515 220,00	947 780,00

Note 13: Andre tilskudd/refusjoner

Av beløpet utgjør offentlige tilskudd fra Landbruks- og matdepartementet kr 350.000,- og fra Miljøverndepartementet kr 708.000,-

Note 14: Egenkapital

	Stiftelses-kapital	Innskutt, reg kapital	Annen egenkapital	Sum
Balanseført pr 31.12.2012	200 000	1 350 000	1 229 437	2 779 437
Årets overskudd	-	-	2 181 406	2 181 406
Balanseført pr 31.12.2013	200 000	1 350 000	3 410 843	4 960 843

Vågå, den 31.desember 2013 / 19.mars 2014

I styret for Stiftelsen Norsk Kulturarv

Bjørn Ølander
Leiar

Ivar Odnes
Nestleiar

Arne Wikan
Styremedlem

Kirsti Kolle Grøndahl
Styremedlem

Hanne Kristin Jakhelln
Styremedlem

Ellen B. Nordstoga
Styremedlem

Jarle Braut
Styremedlem

Erik Lillebråten
Direktør

Avskrivningsoversikt pr. 31.12.2013

	Inventar	Kontor maskiner	Sum
Anskaffelseskost ..... pr. 01.01.	0	0	0
Tilgang	70 093	70 275	140 368
Avgang	0	0	0
Anskaffelseskost ..... pr. 31.12.	70 093	70 275	140 368
Avskrevet ordinært ..... pr. 01.01.	0	0	0
Avskrevet i året	3 304	3 120	6 424
Tilbakeført avskrivning	0	0	0
Avskrevet ordinært ..... pr. 31.12.	3 304	3 120	6 424
Avskrevet ekstraordinært . pr. 31.12.	0	0	0
Balanseverdi ..... pr. 31.12.	66 789	67 155	133 944
Avskrives over antall år	5	5	

Norsk Kulturarv arbeider for å ta vare på den rike norske kulturarven for framtida. I kulturarven ligg det inspirasjon, opplevingar, kunnskap og identitet. For å kunne formidle desse verdiane vidare, må kulturarven brukast, forvaltast og utviklast.

www.kulturarv.no | www.olavsrosa.no | @NorskKulturarv | facebook.com/kulturarv